EUROPESE REKENKAMER

NL

Persbericht

Luxemburg, 14 maart 2018

De financiële bijstand van de EU voor Turkije had slechts een beperkt effect, aldus controleurs

Volgens een nieuw verslag van de Europese Rekenkamer heeft de financiële bijstand van de EU voor Turkije, die het land moest helpen met de aanpassing aan de EU-wetten, slechts een beperkt effect gehad. Volgens de controleurs was de steun weliswaar goed opgezet maar werd met de financiering onvoldoende ingespeeld op enkele fundamentele behoeften in de sectoren rechtsstatelijkheid en bestuur, waar essentiële hervormingen al lang hadden moeten plaatsvinden. Op gebieden waarop sprake was van meer politieke wil, zoals op de gebieden douane, werkgelegenheid en belastingheffing, droegen projecten bij tot de aanpassing van Turkije aan het EU-recht. Wellicht zijn de resultaten echter niet duurzaam als gevolg van de problemen bij de besteding van de middelen en de terugval na hervormingen.

De geplande financiële bijstand van de EU voor Turkije door middel van het Instrument voor pretoetredingssteun bedroeg van 2007 tot en met 2020 meer dan 9 miljard euro. De controleurs richtten zich op de prioritaire sectoren rechtsstatelijkheid, bestuur en menselijk potentieel (d.w.z. onderwijs, werkgelegenheid en sociaal beleid), waaraan 3,8 miljard euro was toegewezen.

Zij constateerden dat de Commissie financieringsdoelstellingen had vastgesteld die specifiek waren en strookten met het wettelijke kader. De doelstellingen voor de sectoren rechtsstatelijkheid, bestuur en menselijk potentieel waren relevant en gebaseerd op behoeften die Turkije had vastgesteld voor zijn aanpassing aan het EU-recht en het versterken van zijn bestuurlijke capaciteit.

In werkelijkheid werd met de bestede middelen echter nauwelijks ingespeeld op een aantal fundamentele behoeften, aldus de controleurs. Dit betreft de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtspraak, de strijd tegen corruptie op hoog niveau en georganiseerde misdaad, persvrijheid, het voorkomen van belangenconflicten en het versterken van externe controles en het maatschappelijk middenveld. Volgens een analyse van de Commissie zelf was de vooruitgang op deze gebieden al meerdere jaren onbevredigend vanwege een gebrek aan politieke wil bij de Turkse autoriteiten, aldus de controleurs.

"Vanaf 2018 moet de Commissie de financiering voor Turkije doelgerichter aanwenden op gebieden waarop hervormingen die noodzakelijk zijn voor geloofwaardige vooruitgang op weg naar EU-toetreding, al veel te

ECA Press

Mark Rogerson – Woordvoerder T: (+352) 4398 47063 M: (+352) 691 55 30 63
Damijan Fišer – Persvoorlichter T: (+352) 4398 45410 M: (+352) 621 55 22 24
12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg
E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

lang op zich laten wachten,", **aldus Bettina Jakobsen, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag.**

De controleurs stelden vast dat de Commissie had besloten hervormingen in de gehele sector te ondersteunen, in plaats van afzonderlijke projecten. De sectorbeoordelingen waren echter niet altijd compleet, met name wat betreft donorcoördinatie, begrotingsanalyse en prestatiebeoordeling.

Volgens de controleurs kunnen hervormingen worden bevorderd wanneer er voorwaarden worden verbonden aan de financiering. De controleurs constateerden echter dat de Commissie, ondanks de nog steeds ontoereikende vooruitgang, weinig gebruik had gemaakt van voorwaarden om hervormingen in de prioritaire sectoren te ondersteunen. In het bijzonder maakte de Commissie zelden gebruik van voorwaarden zoals de mogelijkheid om het beheer van projecten te hercentraliseren of corrigerende maatregelen wanneer niet aan de projectvoorwaarden was voldaan. Bovendien werd in de verordening niet uitdrukkelijk de mogelijkheid genoemd om de financiering op te schorten bij niet-naleving van de beginselen van de democratie en rechtsstatelijkheid.

De gecontroleerde projecten leverden over het algemeen de beoogde output op, wat bijdroeg tot de aanpassing van Turkije aan het EU-recht en het versterken van de bestuurlijke capaciteit van het land, ondanks het feit dat deze projecten vaak vertraging opliepen. Volgens de controleurs loopt de duurzaamheid van deze positieve resultaten echter gevaar, met name vanwege een gebrek aan politieke wil, en wordt deze situatie nog verergerd door massaontslagen, schorsingen van ambtenaren en het opleggen van beperkingen aan het maatschappelijk middenveld.

Een andere bron van zorg is dat het financieringsprogramma aanzienlijke vertraging opliep vanwege grootschalige achterstanden bij de programmering en uitvoering. Dit leidde tot een afname van zowel de middelen als de tijd die de Turkse autoriteiten hadden om de volgende projecten uit te voeren, en het zal verder bijdragen tot een vertraging van de aanbesteding en contractering. De oorzaken van deze vertragingen waren bekend: een zwakke bestuurlijke capaciteit bij enkele ministeries om projectvoorstellen op te stellen, de overgang op de sectorale aanpak en het zeer grote personeelsverloop bij de contracteringseenheid, die het grootste deel van de EU-middelen beheert die in Turkije worden besteed.

De controleurs doen een aantal aanbevelingen om het ontwerp en de uitvoering van de pretoetredingssteun voor Turkije te verbeteren. Bovendien zullen de controleresultaten input opleveren voor de tussentijdse evaluatie van de financiering door de Commissie, evenals voor het ontwerp van toekomstige steunprogramma's voor EU-uitbreidingslanden.

Speciaal verslag nr. 7/2018 "Pretoetredingssteun van de EU aan Turkije: tot dusver slechts beperkte resultaten" is in 23 EU-talen beschikbaar op de website van de ERK (eca.europa.eu).